

OPIČÍ OČI

JITKA HERZÁNOVÁ

YOUNGBOOKS

Opičí oči

Jitka Herzánová

Praha 2012

© Youngbooks

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Petru Šabachovi za užitečné rady a konzultace. Dále bych chtěla spíše symbolicky poděkovat za inspiraci všem, kteří mi kdy zastavili.

Motto:

Sny mají sílu přímo úměrnou důvěře, kterou do nich dokážeme vložit

Pepa Jatýrko, známý pod přezdívkami Špek, Hnus, Sliz, Vepř či Pípa, seděl na svém oblíbeném místě, tedy v hospodě *U chcíplýho buldoka*, v pajzlu čtvrté cenové skupiny. Stolek vpravo u okna byl jeho již několik let. Pepa nestrašil na světě až tak dlouho, jak by se mohlo zdát – častá konzumace alkoholu mu sice propůjčila vizáž přinejmenším padesátníka, ovšem v reálu byl jen o něco málo starší než nejslavnější Žid všech dob při svém ukřižování.

Pepa dřív hodně rád cestoval – stopem či pěšky a jak tak šel čas, rád si tu a tam zašel na pívko a povyprávěl lidem, které sice považoval za nižší formu existence – vždyť jenom tak seděli a pili, namísto aby prožívali život naplno, jako on – o svých zážitcích. Lidé to nejdříve brali, ba i nějaké to pivečko či panáčka Pepovi rádi zaplatili – jen aby pokračoval a povídal o věcech, které oni sami nemohli prožít – ať už kvůli rodině, práci nebo z pouhopouhé pohodlnosti.

Časem začal Pepa méně cestovat a více pít – potom však si musel hodně příběhů vymýšlet, aby uspokojil své posluchačstvo. A že zrovna do téhle hospody nechodili vyloženě hloupí lidé, vysloužil si zakrátko přezdívku Pohádkář, případně Andersen. Začal pít ještě víc, na cestování se vykašlal úplně a jeho příběhy byly po čase díky

kombinaci chabé fantazie a alkoholu natolik vyprázdňené, že už je nikdo neposlouchal. Posledních pár let sedával Pepa u malého, rohového stolku naprosto sám.

Jednoho únorového dne se však mělo všechno změnit. Kolem poledne vstoupila do lokálu podivná trojice – podivná už jen tím, že je tu nikdo nikdy předtím neviděl. Nebylo příliš obvyklé, aby se *Chcíplej buldok* těšil návštěvě jakýchkoliv neštangastů – tím spíš zjevně mladých a na alkoholu ještě nezávislých, optimisticky působících lidí, snad i studentů. Dívka nesla na zádech objemnější krosnu, její dva společníci nic. „To sou mi ale džentlmeni dneska,“ zabručel tiše do piva způsobem, jakým odepsaní alkoholici často rádi hodnotí své okolí, aniž by o něm cokoliv věděli. Trojice zaparkovala u stolu hned vedle Pepy. Po chvíli se přišoural postarší výčepní: „Co to bude, panstvo?“ zahuhlal bezzubou tváří, pokládajíc na stůl popelník.

„Tříkrát Plzničku, šéfe!“ zvolal jeden z mladíků.

„A tři Becherovky, jo?“ doplnil jej druhý.

„Jen dvě,“ vložila se do toho dívka, „nerada bych usnula v prvním autě, čeká mě dlouhá cesta!“

„Oukej, ale malýho dáš, ne?“ ujišťoval se chlapec a po jejím neurčitém přikývnutí změnil objednávku na tři malé panáky.

Pepu, ocitajícího se zrovna kousíček nad horní hranicí stavu, který si opravdoví alkoholici mohou ještě dovolit definovat jako střízlivost, zaujala ta solidarita. On sám, kdyby se někdy náhodou rozhodl koupit někomu panáka,

a dotyčný odmítl, by rozhodně v objednávce nic neměnil a oba panáky vypil sám.

„A kam teda myslíš, že dneska dojedeš?“ prohodil jeden z mladíků k dívce po přípitku.

„Nevím, no... není zas až tak pozdě, záleží, kdo mi zastaví, střední Francie by byla pěkná... stejně pojedu nonstop, nemůžu chrápat v mínus deseti venku... takže zejtra snad už i Španělsko, a pozejtří se doufám budu flákat na jihu...“

„Hustý, hlavně se nezapomeň vrátit!“ zasmál se druhý.

Mluvili pak ještě dál, ovšem Pepa už nebyl schopen vnímat obsah jejich slov. Seděl a zíral před sebe. Tak přece existují pořád lidé, kteří žijí tím, čím on kdysi. On je už odepсанý alkoholik bez špetky fantazie, ale ona...

... ona vyrazila na cestu onoho mrazivého, sněhovou clonou rozmazaného pátečního odpoledne. Počítala, že pojede-li i přes noc, v neděli by mohla být již v místech, kde si sundá bundu i svetr, kalhoty vymění za bermudy a půjde, kam ji jen nohy ponesou. Prožila to už mockrát. Poprvé kvůli někomu, komu se chtěla zalíbit – postpubertální naivita. Podruhé pro uspokojení okolí, které na ni neustále dotíralo dotazy, kdy už zase někam pojede – odjela vlastně víceméně proto, aby jim zavřela huby – a potřetí, počtvrté a tak dále to už dělala jen sama pro sebe. Její srdce se vždy při této vzpomínce zalilo nepopsatelně silnou vlnou vděku vůči dni, kdy si uvědomila, že *všechno* činí jen a pouze sama pro sebe. Ušlechtilé a

snad i okolí nezraňující sobectví, dalo by se říci.

Skřípění brzd, sprška kdysi snad zářivě bílého, nyní oblevou a smogem ve světle šedou sračku proměněného sněhu potřísnila její kalhoty, ale co – hlavně, že mohla jet. Pán kolem padesátky, v očích lásku k bližnímu svému. Tohle dělala již odmala – dívala se lidem do očí a odhadovala je, soudila. Její matka jí kdysi, snad ještě na prvním stupni základní školy, jednou vyčetla, že je prý hned s každým hotová. Ona v tom však neviděla až takový problém. Pozdější velice četné cesty stopem jí daly mnoho možností pro posilování svého odhadu. Většinou tušila, spletla se jen málokdy. Třeba tehdy, když se jí jeden člověk, kterého stopla, prostě nezdál. A mýlila se. Dodnes jsou v kontaktu, příští rok mu nejspíš poletí na svatbu na jiný kontinent. Ironie osudu.

Její odhady se však netýkaly pouze lidských charakterů. Pravděpodobně nikdy nezapomene, jak před pár lety ztvrdla přes noc na jedné benzínce v Německu. Už ztrácela naději a pomalu se připravovala zaplatit celých padesát centů za nocleh – sice jen na podlaze místních toalet, ale pořád lepší než v té zmodernizované parodii na zimní pohádku venku. Když tu náhle přisupěla červená Oktávka s mladým párem. „Hej, děvče, ty stopuješ, co? Jestli chceš, hodíme tě do Holandska,“ oslovil ji s úsměvem řidič, a jeho pravděpodobně partnerka se rovněž přátelsky usmála. Chtěla jet do Holandska. A co víc, Holandsko bylo dobrých pět set kilometrů daleko – strávila by tedy podstatnou část noci v teple, ovšem něco

silnějšího, než logika a pohodlnost, vstoupilo v ten moment do jejích úst a ona odmítla s tím, že jede na jih. Popřáli jí hodně štěstí a odjeli. Dívala se tehdy za tím autem se třemi dvojkami v registrační značce. A vůbec se nechápala. Kupodivu se jí během dvaceti minut podařilo sehnat odvoz – zdaleka ne na tak velkou vzdálenost, ale hodinku v teple to slibovalo. Jeli přesně patnáct minut, když tok celé dálnice zamrzl ve jménu dopravní zácpy. Nemusela by se ani dívat napravo, aby pochopila, o čem jde. Z důvodu touhy po přesvědčení tak však učinila. Dvě do sebe napasovaná auta, hnus. To přední, s totálně zdeformovaným zadkem, byla červená octavie se třemi dvojkami ve značce. Útěchou jí bylo, že předek vypadal neporušeně – ti dva milí, mladí lidé to nejspíš přežili – což by se ovšem nedalo říci o ní, seděla-li by na zadní sedačce jejich auta...

Otřásla se mrazivou vzpomínkou a prozradila onomu muži za volantem cíl své cesty. Španělsku se upřímně zasmál, ale nabídl odvoz do Plzně, což bylo rozhodně lepší než nic. Vystartovali velmi prudce a ručička na tachometru se neustále posouvala směrem doprava. Když se dostali na sto šedesát, odvážíla se mu připomenout rychlostní limit. Pousmál se a zvýšil rychlost o deset kilometrů v hodině. Prý je farářem, Bůh jej miluje a rozhodně si v žádném případě nemůže přát jeho smrt. Policie se rovněž nebojí – prý jej v minulosti několikrát chytli, ale vždy to vysvětlil – jednou se vymluvil na nutnost co nejrychleji pomazat umírajícího člověka, jindy zase na svoji povinnost

vysvětlit podstatu spásy vězňům, kteří mají pro jeho návštěvu vyhrazenou pouze hodinu. Nekomentovala to. Nebyla si jistá, stala-li se psychickou obětí vskutku šíleného faráře, toužícího po zpovědi neznámému člověku, anebo pouhého šílence – každopádně si však oddechla, když ucítla pod nohama pevnou půdu plzeňskou.

Po chvíli jí zastavil kamion. „Kam?“ mrkl na ni blondák za volantem, který se podle jejího odhadu věnoval lámání ženských srdcí již dobrých třicet let. „Do Španělska,“ zasmála se rozpačitě. „Tak to sorry, já vezu nějaký píčoviny do kompjuůtrů Anglánům. Ale na Německu se shodujem, ne? Tak polez, ale varuju tě, ani se nepokoušej mi vykat, na to sem alergickejš.“ Nastoupila, řekla svoje jméno, on zase to své a podali si ruce. Hodně mluvil, ale ještě se to dalo zvládnout. Snad proto, že cestovala teprve chvíli a nebyla tedy ještě příliš unavená z přemíry sociálních kontaktů.

Za veselého rozhovoru, který se řidič zkraje snažil udržet v rovině povrchních keců sexistického rázu, smečovala tak vtipně, že se po chvíli dostali téměř k hlubokomyslným úvahám o smyslu života, dojeli přibližně do půlky Německa. Měla téma rozhovoru plně ve své moci a byla si toho vědomá. Setmělo se, sníh padal stále hustěji. Na parkovišti, kam se řidič rozhodl uchýlit na noc, stály všehovšudy tři kamiony a jejich šoféři nepůsobili jako lidé, kteří by měli v plánu někam vyrážet. Vnímali to blondák i stopařka, ovšem ona se stále tak nějak nedokázala rozloučit s představou, že se díky nonstop jízdě bude snad

již pozitíří vyhrávat na jižním sluníčku. „Hele,“ pravil řidič, „jsou tu dvě postele, a mně se bát nemusíš. Nebylo by lepší, kdybys vyrazila až ráno?“ nabídl jí. Postřehl její váhání. „Oukej, kompromis, jo? Jednu Plzničku se mnou máš povinnou, a během toho se rozmyslíš.“ Na to kývla. Vypili Plzeň a ona vylezla ven do mrazu, zkusit štěstí. Dva z řidičů kamionů byli ještě vzhůru, ovšem jeden jel až následující den odpoledne a druhý tu stál celý víkend. Mrazivé počasí se dralo pod kůži a sněžilo čím dál tím víc. Bylo tedy rozhodnuto. Ptal se jí, kam v Praze chodí pařit – přesložitá to otázka. Měla asi tři oblíbené bary, kam občas zašla s přáteli na skleničku, nebo sama na internet – ale to bylo všechno. V prváku byla schopná divoce propařit každou volnou skulinku ve svém nabitém programu, chodívala do barů a klubů i sama, s velikou touhou seznámit se s někým, kdo ji konečně pochopí – aby si po nějakém čase uvědomila, že nejlíp pochopí pouze sama sebe. Paralelně s tímhle zjištěním jí navíc došlo, jak neuvěřitelně nudná je většina lidské populace. Občas mívala pocit, že lidstvo už jí nemá co dát. Dokonce i někteří z jejích spolužáků byli natolik přízemní, že doopravdy nechápala, co dělají na vysoké. Stáhla se tedy do ústraní a našla ve večerech ve své vlastní společnosti jakési zvláštní kouzlo. Samozřejmě, že se dál stýkala s některými ze svých přátel, ale rozhodně již ne tak často.

Řidič kamionu to nechápal. Na vysedávání doma zbývá prý dost času v důchodu, mladí by se měli bavit. Nedokázal pochopit, proč mladá holka nechodí třeba na disko-